

Työterveyslaitos

Työterveyshuollon työkyvyn tuki työttömyyden uhatessa

Tuulia Varanka-Ruuska
Erikoislääkäri, Työterveyslaitos
Yliopisto-opettaja, Oulun yliopisto
5.4.2024

Miksi työterveyshuollon tulee olla kiinnostunut paitsi työkyvyn, myös uudelleentyöllistymisen tukemisesta?

- Työmarkkinoilta syrjäytymisen taustalla ovat usein terveysongelmat ja työkyvyn puutteet. Työkyvyn ja uudelleen työllistymisen haasteisiin pitäisi päästä kiinni mahdollisimman varhain, jotta työttömyys ei pitkity.
- Osatyökykyisen työnhakijan uudelleen työllistymien kestää keskimäärin lähes kaksi kertaa kauemmin kuin muilla.
- Työttömyyteen valikoituu henkilöitä joilla on terveysongelmia, ja työttömyys etenkin pitkittyessään huonontaa terveyttä. Työttömillä on usein terveyspalveluiden alikäyttöä. Uudelleentyöllistymisen edistäminen on myös terveyden edistämistä.
- Jopa kolmannes pitkäaikaistyöttömistä tulee irtisanomiseen saakka vakailta työurilta. Työterveyshuollon on tärkeä tunnistaa työttömyyden uhatessa tukea tarvitsevat henkilöt.

Työterveyshuolto tukena työurien taitekohdissa

- Uudelleentyöllistymisen tukeminen on työurien tukemista, ja vaatii yksittäisten työsuhteiden keston ylittävää pitkäjänteistä ajattelua.
- Ikääntyvä työvoima: Työelämässä mukana olevilla yhä enemmän pitkäaikaissairauksia
- Huoltosuhteen muutokset: kaikkien työpanosta tarvitaan
- Sosioekonomisten terveyserojen kaventaminen
- Työurat moninaistuvat
- Työttömyysjaksot, työn epävarmuus, pitkäaikainen stressi kuormittavat terveyttä
 - Työttömyyden aiheuttaman stigma
- Taloussuhdanteiden vaihtelut. Suomessa työmarkkinat ovat alueellisesti ja ammatillisesti eriytyneet

Lainlaatijan tehtävänanto

Työterveyshuoltolaki 2001/1383

1 § Lain tarkoitus

- Lain tarkoituksena on työnantajan, työntekijän ja työterveyshuollon yhteistoimin edistää työntekijöiden terveyttä sekä työ- ja toimintakykyä **työuran eri vaiheissa**

2 § Soveltamisala

- Työnantajan on järjestettävä tuta-syistä irtisanotulle työterveyshuollon palvelut kuuden kuukauden ajan työntekovelvollisuuden päättymisestä, jos työntekijä on ollut ennen työsuhteen päättymistä vähintään viisi vuotta työnantajan palveluksessa ja työnantajan palveluksessa on vähintään kolmekymmentä työntekijää. (2017)

12 § Työterveyshuollon sisältö

- Yhteistyö muun terveydenhuollon, **työhallinnon**, opetushallinnon, sosiaalivakuutuksen ja sosiaalihuollon sekä työsuojeluviranomaisen **edustajien kanssa**

Vna 2013/708

7 § Terveystarkastuksen tekeminen

- Tarvittaessa **ennen palvelussuhteen päättymistä** terveyden ja työkyvyn arvioimiseksi ja **työllistymisen terveydellisten edellytysten selvittämiseksi** sekä **suunnitelman laatimiseksi** terveyden ja työkyvyn ylläpitämisestä ja jatkotoimiin ohjaamisesta

8 § Työntekijän **työssä selviytymisen seuranta ja edistäminen**

- Työterveyshuollon on **sovitettava yhteen** työkykyyn ja työhönpaluuseen liittyviä **hoito- ja kuntoutustoimenpiteitä** sekä **seurattava ja arvioitava** toimenpiteiden toteutumista ja vaikutusta

10 § Neuvontaa ja ohjausta

- **Työttömyyden uhatessa**

Työterveyshuollon tuki työttömyyden uhatessa

Työntekijän mahdollisuudet

- Suunnitelma terveyden ja työkyvyn ylläpitämiseksi
- Yhteenveto aiemmin toteutuneista työkyvyn tukitoimista
- Tukea omien vahvuuksien ja haasteiden tunnistamiseen
- Ohjaus jatkotoimiin
- Ottaa itse yhteyttä työterveyshuoltoon

Työterveyshuollon tehtävät

- Kutsuu tarvittaessa terveystarkastukseen
- Sovittaa yhteen, seuraa ja arvioi hoito- ja kuntoutustoinmenpiteitä. Laatii suunnitelman työkyvyn ylläpitämiseksi ja ohjaa jatkotoimiin (Työkyvyn tuen siirtolomakkeet)
- Tekee yhteistyötä muun terveydenhuollon ja työllisyyspalveluiden kanssa (Työkyvyn tuen siirtolomakkeet)
- Kirjaa työterveysyhteistyössä sovitun käytännön toimintasuunnitelmaan

Työnantajan velvollisuudet

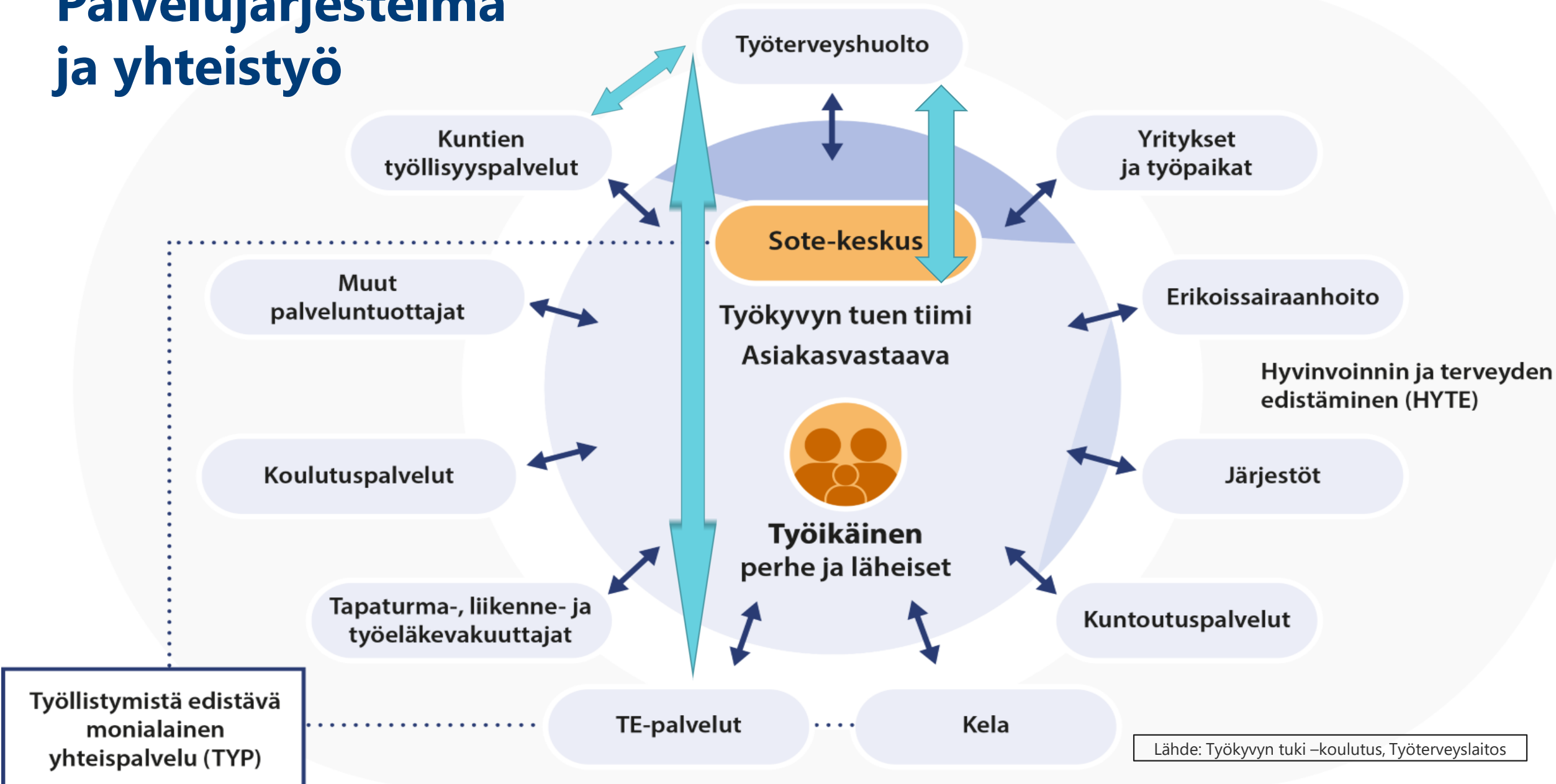
- Järjestää työntekijöilleen työterveyshuollon palvelut
- Järjestämisvelvollisuus jatkuu tuotannollis-taloudellisista syistä irtisanotuille 6 kk työntekovelvollisuuden päättymisestä
 - Palveluksessa yli 30 työntekijää
 - Työsuhde kestänyt yli 5 vuotta
- Informoi työntekijöitä sovitusta käytännöstä ja työterveyshuoltoa henkilöstömuutoksista

Työterveyshuollon ennaltaehkäisevä rooli

- Työsuhteen aikana työkykyä tukevat työnantaja (työkykyjohtaminen) ja työterveyshuolto yhteistyössä työpaikkojen, muun terveydenhuollon, Kelan, kuntoutuspalveluiden ym. kanssa
 - Sairausvaiheissakin työterveyshuollolla näkymä työhön palaamiseen (työhön paluun tuki)
 - Työsuhteen päättyessä tavoitteeksi työhön palaaminen (uudelleentyöllistymisen tukeminen)
- Työttömille suunnatut terveystalvelut käynnistävät usein vasta jos työttömyys pitkittyy ja tarvitaan palveluiden yhteensovittamista
 - Työttömien terveystarkastukset
 - Työllistymisen monialainen yhteispalvelu TYP (1.1.25 alkaen TYM) 12 kuukauden (nuorilla 6 kk) työttömyyden jälkeen

Palvelujärjestelmä ja yhteistyö

Miten tunnistamme varhain työttömäksi joutumisen riskiä

- Sairauspoissaolojen pitkittyminen ennakoi pitkäaikaisen työkyvyttömyyden ja työttömyyden riskiä 30-60-90-150-230-300.
- Kuntoutuksen tarpeen tunnistamisen. Täyttävätkö ammatillisen kuntoutuksen kriteerit?
- Jos työkyvyttömyys pitkittyy >300 pv, **työkyvyttömyyden arviointiperuste** muuttuu omasta työstä (**ammatillinen**) -> mikä tahansa työhön (**yleinen**), josta poikkeuksena julkinen sektori ja ikä > 60 v.
 - Seuranta myös kuntoutustuen aikana
- Työnantaja voi irtisanoa, jos työkyvyttömyys pitkittyy yli vuoden, eikä mahdollisista työn muokkauksista huolimatta henkilö pysty palaamaan työhön/ muuta työtä ei ole tarjota
- Aiempi työura, aiemmat työttömyysjaksot
- Moniammatillisuuden hyödyntäminen

Uudelleen työllistymisen tukeminen

- Työsuhteen päättyminen, etenkin irtisanomistilanteet ovat usein traumaattisia, voivat johtaa masennukseen ja vaikeuttaa työelämään palaamista.
- Henkilön on usein itse vaikea kuvata aiemmin toteutuneita työkyvyn tukitoimia ja saatua kuntoutusta.
- **Tunnistetaan** uudelleen työllistymisen haasteita varhain ja **tuetaan henkilön vahvuuksia ja voimavaroja**.
- Osatyökykyisten työntekijöiden ja työnhakijoiden varhainen työkyvyn tukeminen - ehkäistään pitkittyvää työttömyyttä ja työkyvyttömyyttä.
- Pyritään välttämään diagnooseihin juuttumista ja medikalisaatiota.

Työkyvyn tukitiedon kokoaminen ja välittäminen työterveyshuollosta

Työterveyslaitoksella on valmisteltu työkaluja, joiden avulla henkilön osaamista ja työkyvyn tukitietoa voidaan koota henkilön tueksi ja tiedon välittämiseksi sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja työvoimapalveluihin

Työkyvyn tuen siirtolomakkeet (täytettävät pdf:t):

- Ammatillinen osaaminen –lomake (itsearviointi)
- Työterveyshuollon yhteenveto –lomake (työterveyshuollon ammattilaisen yhteenveto)
 - <https://www.ttl.fi/teemat/tyoterveys/tyoterveyshuolto/tyokyvyn-tuki#tyosuhteen-paattyessa>
 - <https://www.ttl.fi/teemat/tyoterveys/tyoterveyshuolto/tyokyvyn-tuki>
- Suostumus tietojen siirtoon viranomaisten välillä (Kela Y100)
 - [Suostumus - Henkilötietojen vaihtoon ja käsittelyyn \(kela.fi\)](https://www.kela.fi/suostumus-henkilotietojen-vaihtoon-ja-kasittelyyn)

Ammatillinen osaaminen – sisältö

- Työelämä
- Koulutus ja opinnot
- Tuen tarve työssä ja opinnoissa
- Koettu työkyky
- Terveystila
- Kuntoutus
- Toimeentulo

Täyttöohje: Lomakkeen tarkoituksena on koota yhteen ammatillinen osaaminen, ammatilliset tavoitteet ja mahdolliset työllistymisen haasteita. Tavoitteena on sujuvoittaa siirtymistäsi sote-keskuksen työkyvyn tuen palveluihin ja työllisyyden hoidon palveluihin työnhakijaksi. Täytä parhaan tietosi mukaan.

Työterveyslaitos 1/4

Ammatillinen osaaminen

Täyttöohje: Tämän lomakkeen tarkoituksena on koota yhteen ammatillinen osaaminen, ammatilliset tavoitteet ja mahdolliset työllistymisen haasteet. Tavoitteena on sujuvoittaa siirtymistäsi sote-keskuksen työkyvyn tuen palveluihin ja työllisyyden hoidon palveluihin työnhakijaksi. Täytä parhaan tietosi mukaan ja tuo mukanaasi vastaanottokäynnille tai palauta muulla sovitulla tavalla.

Henkilön nimi: _____ Syntymäaika: _____

Päivämäärä, jolloin lomake on täytetty: _____

Työelämä

Missä työssä olet viimeksi ollut ja mitkä ovat olleet tai olivat keskeiset työtehtävät?

Miksi työsuhde on päättymässä tai päättyi?

Määräaikainen työsuhde
 Omasta aloitteesta, miksi?
 Työnantajan aloitteesta, miksi?
 Terveydelliset syyt
 Muu syy, mikä?

Miten työsi on sujunut tai sujuu omasta mielestäsi?

Missä työssäsi olet pitänyt tai pidät?

Missä olet onnistunut tai onnistuit mielestäsi parhaiten?

Työkykyohjelma (2018–2023), Työterveyslaitos 2024

Ammatillinen osaaminen -lomake

- Irtisanomistilanteissa tai työsuhteen muuten päättyessä työterveyshuolto voi ohjata henkilön miettimään omaa ammatillista osaamistaan ja työuratoiveitaan lomakkeen avulla.
- Henkilö täyttää tämän lomakkeen itse.
- Lomake voi toimia sähköisenä terveystarkastuksena ja auttaa työterveyshuoltoja tunnistamaan henkilöitä, joiden uudelleen työllistymisessä voi olla haasteita.
- Henkilö voi hyödyntää lomaketta omassa pohdinnassaan, ja halutessaan toimittaa lomakkeen itse seuraavalle työkyvyn tuen toimijalle
 - työnhaun yhteydessä työvoimapalveluihin
 - terveydenhuoltoon esimerkiksi sote-keskuksen terveydenhoitajalle, lääkärille tai työkyvyn tuen tiimille.

Ammatillinen osaaminen - Työelämä

Missä työssä olet viimeksi ollut ja mitkä olivat keskeiset työtehtäväsi?

Miksi työsuhde on päättymässä tai päättyi?

- Määräaikainen työsuhde
- Omasta aloitteesta, miksi?
- Työnantajan aloitteesta, miksi?
- Terveydelliset syyt
- Muu syy, mikä?

Miten työsi on sujunut tai sujui omasta mielestäsi?

Ammatillinen osaaminen - Työelämä

Onko tai oliko työtäsi muokattu sinulle paremmin sopivaksi?

☐ Työaikajärjestelyt	☐ Työn organisointi
☐ Työympäristön muutokset	☐ Teknologia ja apuvälineet
☐ Avun saaminen työssä	☐ Muuten, miten?

Ammatillinen osaaminen - Työelämä

Kirjoita alla olevaan taulukkoon aiemmat työtehtäväsi. Kirjaa viimeisin työsuhde ylimmäiselle riville. Merkitse * mieluisimpien tehtävien eteen.

Työnantaja	Nimike	Keskeiset tehtävät	Alka

Ammatillinen osaaminen - Työelämä

Miten kuvailisit työhistoriaasi?

- Olen ollut jatkuvasti työelämässä (työsuhteessa tai yrittäjänä)
- Olen ollut enimmäkseen työelämässä, välillä työttömyysjaksoja
- Olen ollut enimmäkseen työttömänä, välillä työsuhteissa
- Olen työllistynyt enimmäkseen tukitoimien avulla (esimerkiksi palkkatuki, kuntouttava työtoiminta)
- Muuten, miten?

Millaista työtä haluaisit jatkossa tehdä?

Ammatillinen osaaminen - Koulutus ja opinnot

Millainen koulutus sinulla on?

☐ Peruskoulu	☐ Ammatillinen tutkinto, mikä/mitkä?
☐ Lukio	☐ Korkeakoulututkinto (ammattikorkeakoulu/yliopisto), mikä/mitkä?
☐ Kansakoulu tai kansalaiskoulu	☐ Jäänyt kesken, mikä?

Mitä muuta ammatillista osaamista ja/tai yleisiä työelämässä hyödynnettäviä taitoja sinulle on kertynyt esimerkiksi työkokemuksen tai harrastusten kautta?

Ammatillinen osaaminen – Koulutus ja opinnot

Onko sinulla ajokortti?

Kyllä, ajokorttiluokka?

Ei

Oletko kiinnostunut opinnoista, jotta pääsisit tiettyyn ammattiin?

Ehkä

Kyllä, mistä opinnoista?

En

Onko sinulla oppimis-, lukemis- tai keskittymisvaikeuksia?

Ei

Epäilty

Todettu

Epäilen itse

Ammatillinen osaaminen – Tuen tarve työssä ja opinnoissa

Millaista tukea tarvitset, jotta pystyt työskentelemään tai opiskelemaan? Rastita sopivat ja voit kuvata tarkemmin alle.

☐ Tukea esihenkilön kanssa keskusteluun	☐ Tukea älylaitteiden tai tietokoneiden käyttöön
☐ Tukea työyhteisössä toimimiseen	☐ Rauhallista paikkaa, jossa opiskella/työskennellä
☐ Tukea jaksamiseen	☐ Apuvälineitä kouluun/työpaikalle
☐ Taloudellista tukea	☐ Apua koulu-/työmatkojen kulkemiseen
☐ Perheen tai muiden läheisten tukea	☐ Opiskelutekniikan vahvistamista
☐ Apua läheisen henkilön hoitoon. Kuvaa tarkemmin	☐ Muuta, mitä?
☐ Tukea opiskelu-/työtehtävien tekemiseen	

Ammatillinen osaaminen – Koettu työkyky ja terveydentila

Koettu työkyky

Oletetaan, että työkykysi on parhaimmillaan saanut 10 pistettä. Minkä pistemäärän antaisit nykyiselle työkyvyllesi asteikolla 0-10? 0 tarkoittaa sitä, ettei pysty lainkaan työhön.

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

täysin työkyvytön

työkyky parhaimmillaan

Terveydentila

Onko sinulla yksi tai useampi fyysinen tai psyykinen oire, sairaus tai vamma, joka haittaa työkykyäsi/työllistymistäsi?

Ei Kyllä

Ammatillinen osaaminen – Kuntoutus

Oletko osallistunut kuntoutukseen? Rastita sopiva vaihtoehto

☐ Kyllä, lääkinälliseen kuntoutukseen (esimerkiksi fysioterapia, psykoterapia, tules-kuntoutus, selkäkuntoutus, sopeutumisvalmennus, neuropsykologinen kuntoutus)	☐ Kyllä, sosiaaliseen kuntoutukseen
☐ Kyllä, ammatilliseen kuntoutukseen (esimerkiksi Kiila, Aslak, työhönvalmennus, työkokeilu)	☐ Kyllä, kuntouttavaan työtoimintaan
	☐ En ole osallistunut
	☐ En tiedä

Ammatillinen osaaminen - Toimeentulo

Mistä toimeentulosi koostuu tällä hetkellä? Rastita sopivat

Palkkatulo

Sairauspäiväraha, osasairauspäiväraha, kuntoutustuki, osakuntoutustuki

Kelalta Työeläkelaitokselta Tapaturmavakuutuslaitokselta

Työttömyyspäiväraha

Kelalta Työttömyyskassasta

Asumistuki

Onko sinulla velkaa?

Ei Kyllä

Tarvitsetko taloudellista tukea tilanteessasi?

Kyllä En

Ammatillinen osaaminen – Toivoisin ajanvarausta

Toivoisin ajanvarausta

- Lääkärille
- Fysioterapeutille
- Sosiaalityöntekijälle
- Terveystenhoitajalle
- Psykologille
- Työkykykoordinaattorille

Työterveyshuollon yhteenveto -sisältö

Työterveyshuollon ammattihenkilön tai asiantuntijan kuvaus

Täyttöohje: Työterveyshuollon ammattihenkilö tai asiantuntija täyttää lomakkeen vastaanottokäynnillä. Tapaamisessa käydään läpi myös henkilön itsensä täyttämä Ammatillinen osaaminen -lomake.

- Sairauspoissaolot ja käyntimäärä työterveyshuollossa
- Työkyvyn tukitoimet
 - Työterveyshuollossa ja työterveysyhteistyössä toteutuneet
 - Työpaikkaan ja työssäkäyntiin liittyvät
- Kuntoutus
 - Lääkinnällinen / ammatillinen / muu
- Yhteenveto ja jatkosuositukset

Työterveyslaitos

1/3

Työterveyshuollon yhteenveto työkyvyn tuen toimista

Täyttöohje: Työterveyshuollon ammattihenkilö tai asiantuntija täyttää lomakkeen vastaanottokäynnillä. Tapaamisessa käydään läpi myös henkilön itsensä täyttämä Ammatillinen osaaminen -lomake.

Henkilön nimi	Syntymäaika
<input type="text"/>	<input type="text"/>

Kuinka pitkältä ajalta terveydentilaa koskevat asiakirjat ovat käytettävissä (pv/m/ku/vuosi) alkaen

Sairauspoissaolopäivät viimeisen vuoden ajalta	Käyntimäärät työterveyshuollossa viimeisen vuoden ajalta
<input type="text"/>	<input type="text"/>

Työterveyshuollossa tai työterveysyhteistyössä toteutuneet tukitoimet

Onko henkilöä ollut käyntejä työterveyshuollossa työkyvyn tukemista tai työhön paluuta varten? **Rastita kenellä ja voit kuvata tarkemmin:**

Työterveyslääkäri
 Työterveyshoitaja
 Työfysioterapeutti
 Työterveyspsykologi
 Sosiaalialan asiantuntija
 Muu kuten työkyvykoordinaattori tai työvalmentaja

Onko pidetty työterveysneuvottelua? Mitä sovittiin, toteutuiko suunnitelma?

Kyllä
 Ei

Työpaikkaan ja työssäkäyntiin liittyvät tukitoimet

Onko tehty muita, kuten työaikaa, työtehtäviä, työympäristöä, teknologiaa, apuvälineitä, avun saamista, etättyötä tai työpaikan kodin välisiä matkoja koskevia muutoksia tilapäisesti tai pysyvästi?

Työkyvyshjelma (2019–2023), Työterveyslaitos 2024

Työterveyshuollon yhteenveto – käynnit ja tukitoimet

Kuinka pitkältä ajalta terveydentilaa koskevat asiakirjat ovat käytettävissä (pvm/kk/vuosi) alkaen

Sairauspoissaolopäivät viimeisen vuoden ajalta

Käyntimäärät työterveyshuollossa viimeisen vuoden ajalta

Työterveyshuollossa tai työterveysyhteistyössä toteutuneet työkyvyn tukitoimet

Onko henkilöllä ollut käyntejä työterveyshuollossa työkyvyn tukemista tai työhön paluuta varten? Rastita kenellä ja voit kuvata tarkemmin:

- Työterveyslääkäri
- Työterveyshoitaja
- Työfysioterapeutti
- Työterveyspsykologi
- Sosiaalialan asiantuntija
- Muu kuten työkykykoordinaattori tai työvalmentaja

Työterveyshuollon yhteenveto – Työterveyshuollossa tai työterveysyhteistyössä toteutuneet työkyvyn tukitoimet

Onko pidetty työterveysneuvotteluja? Mitä sovittiin, toteutuiko suunnitelma?

Kyllä

Ei

Työpaikkaan ja työssäkäyntiin liittyvät tukitoimet

Onko tehty muita, kuten työaikaa, työympäristöä, teknologiaa, apuvälineitä, avun saamista, etättyötä tai työpaikan ja kodin välisiä matkoja koskevia muutoksia tilapäisesti tai pysyvästi?

Työterveyshuollon yhteenveto - Kuntoutus

1. Lääkinnällinen kuntoutus

a) Onko henkilö saanut lääkinällistä kuntoutusta? Kyllä Ei

b) Rastita mitä ja lisää vuosi, milloin lääkinällinen kuntoutus toteutui?

- Ohjaus
- Fysioterapia
- Psykoterapia
- Toimintaterapia
- Laitoskuntoutusjakso
- Sopeutumisvalmennus

c) Tähän voit kuvata tarkemmin. Jatkuuko joku lääkinällinen kuntoutus tällä hetkellä?

Työterveyshuollon yhteenveto - Kuntoutus

2. Ammatillinen kuntoutus

a) Onko henkilö saanut ammatillista kuntoutusta Kelan tukemana (esimerkiksi Kiila, Aslak, TYK)? Mikä, milloin?

Kyllä

Ei

b) Onko henkilö ollut työkokeilussa (työterveyshuollon, työeläkelaitoksen tai tapaturmavakuutusyhtiön päätöksellä)? Kuvaa myös, milloin, mihin työhön, ja miten työkokeilu sujui?

Kyllä

Ei

c) Jatkuuko jokin ammatillinen kuntoutus tällä hetkellä, mikä?

Työterveyshuollon yhteenveto -Kuntoutus

2. Ammatillinen kuntoutus

c) Onko henkilö ollut muussa ammatillisessa kuntoutuksessa, kuten uudelleenkorutuksessa, työhönvalmennuksessa? Kuvaa myös milloin, minkälaisessa ja miten se sujui. Johtiko uudelleenkorutus uudessa tehtävässä tai ammatissa työllistymiseen?

d) Jatkuuko jokin ammatillinen kuntoutus tällä hetkellä, mikä?

3. Muu kuntoutus

Kuvaa mihin muuhun kuntoutukseen (esimerkiksi päihdekuntoutukseen) henkilö on osallistunut, ja milloin.

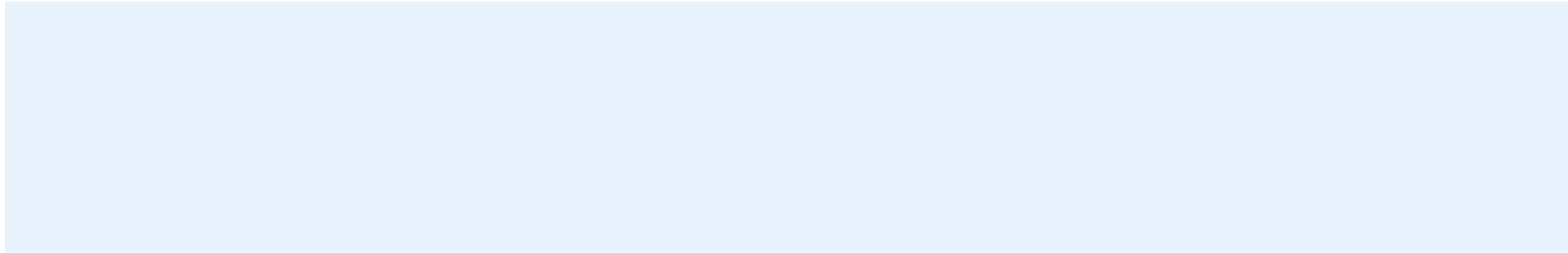
Työterveyshuollon yhteenveto -Yhteenveto ja jatkosuositukset

Työterveyshuollon näkemys työkyvyn rajoitteista ja ennusteesta. Vähentääkö henkilön vamma tai pitkäaikaissairaus merkittävästi hänen mahdollisuuksiaan työllistyä?

Haetut ja suunnitellut hoito- ja kuntoutustoimenpiteet (suunnitelma, arvio aikataulusta)

Työterveyshuollon yhteenveto -Yhteenveto ja jatkosuositukset

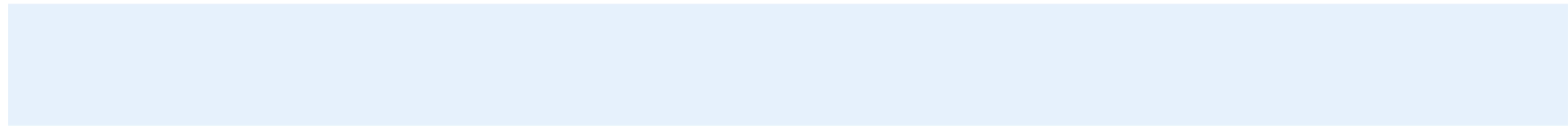
**Suositukset jatkoselvityksistä, työkyvyn tukitoimista, seurannasta, tukikäynneistä (mitä, missä?)
Tarvitseeko henkilö erityistä tukea työllistymiseensä?**

Työterveyshuollon yhteenveto

Päivämäärä **Allekirjoitus ja nimenselvennys**

Työterveyshuoltoyksikkö ja yhteystiedot

Jakelu: Yhteenvedon henkilö toimittaa itse, tai työterveyshuolto toimittaa henkilön kirjallisen suostumuksen perusteella (Suostumuksen ilmaisemiseen voidaan käyttää Kelan lomaketta Y100)

Sote-keskuksen työkyvyn tuen tiimiin tai vastaavaan palveluun

Työllisyyden hoidon asiantuntijalle

Työkykyohjelma (2019-2023), Työterveyslaitos 2024

Lisätietoa, ja ladattavat lomakkeet löytyvät Työterveyslaitoksen sivuilta

- <https://www.ttl.fi/teemat/tyoterveys/tyoterveyshuolto/tyokyvyn-tuki#tyosuhteen-paattyessa>
- <https://www.ttl.fi/teemat/tyoterveys/tyoterveyshuolto/tyokyvyn-tuki>
- [Suostumus - Henkilötietojen vaihtoon ja käsittelyyn \(kela.fi\) \(Y100\)](#)
 - <https://www.kela.fi/ajankohtaista-yhteistyokumppanit/5284452/uusi-suostumuslomake-helpottaa-viranomaisten-valista-tiedonvaihtoa>

Työkyvyn tuki työttömyyden uhatessa - toiminnan kirjaaminen työterveyshuollon järjestelmään

- Irtisanomisiin ja työsuhteen päättymisiin liittyvien terveystarkastusten kirjaamiseen suositellaan käytettävän AvoHilmo-koodia:

Terveystarkastus työllistymiskyvyn selvittämiseksi [OAA82].

- Tieto kirjautuu samalla sekä Kelan rekisteriin että Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen Avohilmo- tilastoon.
- Olisi tärkeää, että työterveyshuollon palvelutuottajien potilastietojärjestelmistä vastaavat varmistaisivat, että työterveyshuollon ammattilaisilla olisi kyseinen koodi aktiivisesti valittavissa kirjauksiin.

Työkyvyn tuki työttömyyden uhatessa – käytännöstä sopiminen ja toiminnan kirjaaminen työpaikan työterveyshuollon toimintasuunnitelmaan

- Työterveyshuollon tuki työttömyyden uhatessa –kuvaa voidaan käyttää eri osapuolten neuvonnassa ja ohjauksessa.
- Työterveyshuollon ja työnantajan kanssa yhteistyössä sovittu käytäntö voidaan kirjata työterveyshuollon toimintasuunnitelmaan esim. seuraavasti: "Terveystarkastus työllistymiskyvyn (KL1) selvittämiseksi tehdään tarvittaessa, kun työntekijä on irtisanottu tai työsuhde muutoin päättyy. Tarpeen arvioimista varten työnantaja ilmoittaa irtisanottavat työntekijät ja määräaikaisen työsuhteen (sovitaan, minkä pituisten) päättymiset työterveyshuoltoon mahdollisimman pian ennen työsuhteen päättymistä. Työterveyshoitaja lähettää henkilöille Ammatillinen osaaminen -lomakkeen, ja on yhteydessä henkilöihin tarvittaessa." Lisäksi sovitaan siitä, miten asiasta tiedotetaan henkilöstölle.
- Toimintasuunnitelmaa voi päivittää myös kesken sopimuskauden

Työterveyshuollon rooli työkyvyn tuessa

- Työterveyshuollon ensisijainen tavoite on tukea nykyisessä työpaikassa jatkamista, ja on totuttu arvioimaan työkykyä nykyiseen työhön tai nykyisellä työpaikalla muuhun tehtävään. Jos se ei ole mahdollista, tulee arvioida ja tukea henkilön **uudelleen työllistymisen mahdollisuuksia**.
- Olennaista on kuntoutuksen tarpeen tunnistaminen, oikea-aikaisuus, toteutumisen ja vaikutusten seuranta ja arviointi, nykyvaiheen kuvaus ja jatkosuunnitelman laatiminen.
- Työllistymiskykyä tukevat työterveyshuollon palvelut tulisi sanoittaa työterveysyhteistyössä.
 - terveystarkastukset työllistymiskyvyn tukemiseksi, sosiaalialan asiantuntijan tai työvalmentajan palvelut

Monialainen yhteistyö edellyttää

Tullaan tutuksi

Hyvinvointialueen työkyvyn tuen toimijat ja alueen työterveyshuollon palvelutuottajat toimivat yhdessä.

Työterveyshuoltotoimijat tuntevat **alueensa työkyvyn tuen palveluverkoston**

Tiedetään milloin voi ohjata työterveyshuoltoon

Tehdään asiakaskohtaista yhteistyötä: Sovitaan työkyvyn tuen- tietojen siirrosta lomakkeiden avulla (myöhemmin ehkä digitaalisesti)

Asiakas määrittelee aina yhteistyön tason: Tietoja siirretään vain henkilön itsensä luvalla ja vain tiettyä käyttötarkoitusta (tässä: työkyvyn tuen toimenpiteiden viiveetön jatkuminen) vuoksi

Monialaisen yhteistyön haasteita työterveyshuollon kannalta

- Työterveyshuolto päättyy kun työsuhde päättyy -ollaanko liikkeellä riittävän ajoissa?
- Työterveyshuolto ei saa tietoa työntekijän työsuhteen päättymisestä
 - Irtisanottu ei huomaa tai halua hakeutua työterveyshuoltoon
 - Työntekijä on shokissa tai masentunut, eikä työkykyasian käsittelyyn riitä voimia
- Työnantajan suhtautuminen
- Työterveyshuollon ammattilaisten osaaminen
 - Näkökulman muuttaminen työkyvyttömyyden todistamisesta jäljellä olevan työkyvyn tunnistamiseen ja tukemiseen
 - Moniammatillisuuden ja monialaisuuden hyödyntäminen
 - Työterveyshuollon tieto alueen työvoimapalveluista ja muusta palveluverkostosta
- Tietosuoja-kysymykset

Työterveyshuollon toiminnallinen integraatio

- Hyvinvointialueilla on vastuu palveluiden yhteensovittamisesta kokonaisuuksiksi (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021, 10§).
 - Työterveyshuolto aidosti osaksi palvelujärjestelmää
- Työterveyshuollon toiminnallinen integraatio osaksi muuta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmää (esim. TYÖOTE –toimintamalli ja e-lähetekäytäntö sairaalan ja työterveyshuollon välillä, jatkossa tavoitteena myös sote-keskus-työterveyshuolto – yhteistyön kehittäminen)
- On tärkeää, että työikäisten palvelut ovat sujuvia, tämä tarkoittaa mm. työkyvyn edistämiseksi tarvittavan tiedon liikkumista tietosuojalainsäädännön mukaisesti toimijalta toiselle.
- STM Työikäiset hyvinvointialueilla 1.0 tarkistuslista:
<https://stm.fi/-/tyoikaiset-hyvinvointialueella-tarkistuslista-auttaa-hyvinvointialueita-ottamaan-huomioon-tyoikaiset-ja-tyokyvyn>

Lisätietoa ja lähteet

Juvonen-Posti P, Tarvainen K, Helin-Salmivaara A et al. Lääkäri työkykyä tukemassa. Duodecim 2021.137 (3) 293-300

Kerätär R. Mitä työhistoria voi kertoa työ- ja toimintakyvystä? Työterveyslääkäri 2022;40:20-22

Michelsen T, Reijula K, Ala-Mursula L et al. Työelämän perustietoa. Duodecim 2018. Työttömyys ja sairastavuus, s. 403-416

Niskanen H. Työterveyshuollosta tukea työttömäksi jäävälle työnhakijalla. Työterveyslääkäri 2020;38(2):49-52

Oivo T, Kerätär R. 2018. Osatyökykyisten reitit työllisyyteen – etuudet, palvelut, tukitoimet. Sosiaali- ja terveysministeriö 43/2018

Tuisku K, Vuokko A, Puustinen N & Laukkala T. Psykkisen työ- ja toimintakyvyn arviointiin tarvitaan yhtenäisiä käytäntöjä. Suomen lääkirlehti. 2022 [Verkkoaineisto](#).

Polkuja työelämään (TEMPO) -osatyökykyisen työnhakijan tuki –hanke 2015-2018.

OECD (2020) Faces of joblessness in Finland. A people-centered perspective on employment barriers and policies.

Keyriläinen M, Lappalainen K. Työkykyohjelma 2019-2023 loppuraportti. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2023:21

Työterveysyhteistyö ja työterveyshuollon palvelut työttömyyden uhatessa sekä lomautus- ja irtisanomistilanteissa <https://www.ttl.fi/teemat/tyoterveys/tyoterveyshuolto/tietojen-antaminen-neuvonta-ja-ohjaus/tyoterveysyhteistyö-ja-tyoterveyshuollon-palvelut-tyottomyyden-uhatessa-seka-lomautus-ja>

KIITOS

**Erityiskiitokset Työterveyslaitoksen kehittäjille
ja Työkykyohjelman kehittämiskumppaneille**

@TuuliaVR

ttl.fi

@tyoterveys
@fioh

tyoterveyslaitos

tyoterveys

Tyoterveyslaitos